

ЕЖОВ Микола Іванович (19. 04 (01. 05). 1895, С.-Петербург — 06. 02. 1940, Москва) — радянський і партійний діяч. Ген. комісар держ. безпеки (1937). За влас. зізнанням, народився у м. Маріямполе (нині Литва). Мав незакін. початк. освіту, працював робітником. Учасник 1-ї світової війни (від 1915). У 1917 вступив до більшов. партії, в жовтні того ж року брав участь у перевороті. 1918–22 — на військ. службі у Червоній армії; 1923–27 — на парт. роботі у Казахстані; 1927–29 — заступник зав. організац.-розподіл. відділу, 1930–36 — зав. розподіл. відділу та відділу кадрів ЦК ВКП(б); 1929–30 — заступник наркома землеробства

СРСР; від 1936 — нарком внутр. справ СРСР; за сумісництвом від 1938 — нарком водного транспорту СРСР; водночас 1935–39 — голова комітету парт. контролю та чл. президії виконкому Комінтерну. Один із організаторів масових політ. репресій у СРСР (див. «Ежовщина»). 25 листопада 1938 звільнений з посади наркома внутр. справ (обов'язки наркома водного транспорту виконував до квітня 1939), 10 квітня 1939 заарешт., 6 лютого 1940 за звинуваченнями в організації антирад. змови, шпигунстві на користь іноз. розвідок і підготовці терорист. акцій проти керівництва СРСР засудж. до розстрілу. 1998 військ. колегія Верхов. суду РФ за зверненням прийом. дочки Є. переглянула постанову по його справі, однак у реабілітації відмовила.

Рекомендована література

1. Гуль Р. Дзержинский–Менжинский–Петерс–Лацис–Ягода–Ежов. Париж, 1936;
2. Брюханов Б. Б., Шошков Е. Н. Оправданию не подлежит. Ежов и ежовщина. 1936–1938. С.-Петербург, 1998;
3. M. Jansen, N. Petrov. Stalin's Loyal Executioner: People's Commissar Nikolai Ezhov, 1895–1940. Stanford, 2002;
4. Полянский А. Ежов. История «железного» сталинского наркома. Москва, 2003.

Ю. І. Шаповал

Бібліографічний опис:

Ежов Микола Іванович / Ю. І. Шаповал // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17579>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).